

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Regionstyrelsen

Granskning av samverkan kring psykisk ohälsa bland äldre

Regionens revisorer har tillsammans med kommunrevisorerna i Arvika, Eda, Filipstad, Forshaga, Grums, Hagfors, Hammarö, Karlstad, Kil, Kristinehamn, Munkfors, Storfors, Sunne, Säffle, Torsby och Årjäng genomfört en gemensam granskning avseende samverkan kring psykisk ohälsa bland äldre. En styrgrupp bestående av revisorer från de ingående parterna har varit sammanhållande för projektet. PwC har på uppdrag av revisorerna genomfört granskningen.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Region Värmland och kommunerna har inrättat ändamålsenliga arbets- och samverkansformer samt rutiner för informationsöverföring, i syfte att tillgodose behov av vård och omsorg för äldre med psykisk ohälsa.

Granskningen har avgränsats till att gälla vård och omsorg avseende äldre med psykisk ohälsa och omfattat verksamhet i regionen samt de i granskningen ingående kommunerna. I granskningen har även ingått huvudmännens förebyggande arbete liksom gränssnittet mellan primär- och specialistvård inom regionen.

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer med inblandade aktörer, journalgranskning samt en avslutande workshop med representanter för kommunerna och regionen.

I rapporten redovisar konsulterna bland annat följande sammanfattande iakttagelser:

Grundat på iakttagelser och bedömningar utifrån de formulerade revisionsfrågorna är vår samlade bedömning att arbets- och samverkansformer och rutiner för informationsöverföring inte är helt ändamålsenliga när det gäller gruppen äldre med psykisk ohälsa.

Vår bedömning är att avtal och överenskommelser i huvudsak klargör huvudmännens ansvar. Ansvar och aktiviteter för målgruppen äldre med psykisk ohälsa uttrycks dock inte specifikt utan ingår i de övergripande överenskommelserna. Vår bedömning är dock att en översyn generellt behöver ske av överenskommelsernas aktualitet och tillgänglighet.

Det finns en gemensam styrning av samverkan som uttrycks i Nya Perspektiv. Samverkansstrukturen mellan regionen och kommunerna i länet har funnits under många år. Under innevarande år har en omstöpning skett som inneburit att nya grupper bildats utifrån ett livscykelperspektiv, vilket vi ser positivt på. Vår bedömning är dock att arbetet i dessa grupper inte kommit igång i den takt och med det innehåll som förväntats.

Av granskningen framgår också att målgruppen äldre med psykisk ohälsa nämns mycket sparsamt i de övriga styrdokument vi granskat, såväl på regionnivå som på kommunnivå. I den mån äldre med psykisk ohälsa berörs så är det på ett övergripande plan och som en del av mer generella målsättningar och ambitioner som gäller alla invånare/brukare/patienter.

Vi bedömer att arbetet som bedrivs i verksamheterna delvis överensstämmer det med vad som avtalats och vad som framgår av beslutade styrdokument. Under granskningen har vi funnit flera exempel på aktiviteter som bedrivs i samverkan mellan olika aktörer. Några samordnade insatser som riktas specifikt mot målgruppen äldre med psykisk ohälsa finner vi dock inte. Målgruppen lyfts heller inte fram i befintliga styrdokument och överenskommelser. När det gäller användningen av SIP (samordnad individuell plan) som verktyg för planering, samordning och informationsöverföring riktat mot äldre med psykisk ohälsa ser vi att detta i praktiken inte är välfungerande.

Vår bedömning beträffande det förebyggande arbetet är att vi kan se exempel på bra insatser. Vi uppfattar dock att resurser många gånger saknas för att utveckla det förebyggande arbetet. Det är svårt att bedöma vilka effekter som uppnås då uppföljning och analys av de förebyggande insatserna brister.

En utveckling bör komma till stånd beträffande uppföljning och resultatredovisning genom att överenskommelser, avtal och styrdokument ses över såväl vad avser aktualitet som innehåll. Av styrdokumentet bör tydliga målsättningar framgå avseende vad som ska åstadkommas och inte minst hur målen ska följas upp, analyseras och utvärderas. Med en ökad tydlighet i styrningen skapas än bättre förutsättningar för att de aktiviteter som genomförs också leder till önskvärda förändringar och resultat.

Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden rekommenderas, utifrån respektive ansvarsområde, tillse att:

- *en översyn görs beträffande aktualitet och innehåll i överenskommelser och avtal som rör samverkan för äldre med psykisk ohälsa*
- *avtal och överenskommelser är lättillgängliga för alla aktörer*
- *en målgruppsanalys genomförs av äldre med psykisk ohälsa och att konkreta handlingsplaner arbetas fram utifrån analysens resultat*
- *målgruppsanalysens resultat bildar utgångspunkt vid utformning av förebyggande insatser samt att mål formuleras och uppföljning sker av det förebyggande arbetet*
- *en fördjupad analys genomförs av undersökningen Liv och Hälsas resultat så att ett tillförlitligt underlag kan erhållas för analys och prioriterade åtgärder där ohälsan är som störst*
- *det tydliggörs vad arbetsgrupperna inom Nya Perspektiv ska åstadkomma och efterfråga uppföljning och resultat avseende detta*
- *vårdcentralernas uppdrag att upptäcka, förebygga och behandla psykisk ohälsa hos äldre preciseras*
- *användningen av SIP som verktyg utvecklas för att samordna och planera insatser riktade mot äldre med psykisk ohälsa. För att åstadkomma en förändring bedömer vi att samtliga aktörer behöver säkerställa tillämpningen av bestämmelserna angående SIP*
- *uppföljning och rapportering förbättras avseende äldres psykiska hälsa och att koppla detta på ett tydligt sätt till ambitioner och mål.*

Revisorerna översänder härmed rapporten och emotser Hälso- och sjukvårdsnämndens och Regionstyrelsens svar, med redogörelse av vilka åtgärder nämnden och styrelsen avser att vidta med anledning av iakttagelserna i rapporten, senast den 28 maj 2020.

Ingela Wretling
ordförande

Daniel Berghel
vice ordförande